

Amsterdam Airport Area

AAA Studiereis 2022

Kopenhagen
21-23 september

Introductie

De jaarlijkse studiereis van Amsterdam Airport Area (AAA) is gericht op het leren van concurrerende buitenlandse regio's op het gebied van logistiek, governance en gebiedsontwikkeling. Na de reizen naar o.a. Parijs, Londen, Berlijn, Stockholm, Istanbul, Frankfurt en Dublin is er voor 2022 besloten om naar Kopenhagen te gaan.

Doel van de reis

De AAA studiereis is niet gericht op matchmaking of promotie, maar op het *leren* van ontwikkelingen in andere regio's. Tijdens ons bezoek zijn we dieper ingegaan op een aantal economische pijlers van Kopenhagen om de verschillende facetten van ontwikkeling te bekijken en te vergelijken met onze eigen regio. De informatie uit de studiereis dient als benchmark, en tevens als bron van inspiratie voor onze eigen dagelijkse praktijk.

Delegatie

Voor deze studiereis zijn bestuurders, directeuren en anderszins betrokkenen bij gebieds-, luchthaven- en/of vastgoedontwikkelingen in de Metropoolregio Amsterdam uitgenodigd. Partijen die elkaar tegenkomen bij complexe ruimtelijk-economische opgaven en een collectief belang hebben bij het verwerven en delen van kennis over het internationale speelveld waarin zij opereren. Dit jaar waren er veel nieuwe deelnemers uit zowel de overheid als het bedrijfsleven, wat ook zorgde voor een nieuwe en goede dynamiek. Delegatieleider van deze reis is Jan de Reus, Gedeputeerde Provincie Flevoland en voorzitter van AAA.

Bij iedere studiereis proberen we uit de voorbereidende gesprekken, de presentaties en het verloop van de studiereis te destilleren wat een stad of regio nu uniek maakt, wat kenmerkend is en waarmee het zich onderscheidt van andere metropoolregio's.

Samenvatting van de reis

De reis begon bij Copenhagen Capacity, de Deense tegenhanger van Amsterdam InBusiness. Asbjørn Overgaard introduceerde ons Kopenhagen en 'Greater Copenhagen'. Gekscherend werd rond 1990 gezegd, dat de enige kraan in Kopenhagen een kraan was waar je vanaf kon bungeejumpen. Het was een tijd waarin de stad stilstond, werkloosheid hoog was en inwoners vooral in de buitenwijken van de stad wilden wonen. Om nieuwe inwoners, bedrijven en investeringen aan te trekken, werd een grootschalig plan opgezet met nieuwe ontwikkelingen en transformaties.

In de afgelopen 30 jaar is onder andere de Øresund brug tussen Zweden en Denemarken aangelegd, is er geïnvesteerd in het vliegveld, is er een metro aangelegd en zijn er nieuwe wijken (waaronder Ørestad) ontwikkeld.

Door het aanleggen van de Øresund brug ontstond 'Greater Copenhagen' regio. Het is een groot life sciences cluster in Noord-Europa (Medicon Valley), met de meest ambitieuze klimaatdoelen ter wereld en bevat 4 miljoen inwoners. Medicon Valley is de afgelopen 20 jaar sterk gegroeid, van 300

bedrijven in 1997, naar meer dan 1500 bedrijven in 2020. Het succes van de regio bracht zelfs met zich mee dat de Zweden de regio ook de 'Greater Copenhagen' regio noemen.

Denemarken staat op plek 1 als meest digitale overheid volgens de United Nations. Het is voor inwoners en bedrijven gemakkelijk zaken te regelen via het web. Zo vertelde Asbjørn dat hij onlangs een huis heeft gekocht met behulp van enkel zijn telefoon. Bedrijven kunnen zich binnen een paar uur digitaal registreren. Er is geen fysieke aanwezigheid nodig, geen officiële handtekening of notariële akten. Daarnaast is Denemarken aantrekkelijk voor bedrijven omdat zij de meest aantrekkelijke arbeidsmarkt ter wereld hebben (aldus IMD). Het is gemakkelijk mensen aan te nemen en te ontslaan en sociale premies zijn erg laag.

We vervolgden de studiereis op donderdagochtend bij de Nederlandse Ambassade in Kopenhagen. Ambassadeur Nienke Trooster verwelkomde ons met haar collega's en gaf ons inzicht in Denemarken in vergelijking met Nederland. Denemarken focust zich op de sectoren cleantech, tech, life science, food, maritime en design & innovation. Om zaken te doen in Denemarken is vertrouwen erg belangrijk; ontwijk gevoelige onderwerpen, overdrijf niet en geen 'last minute' afspraken. En kom niet te laat!

Denemarken heeft een hoge ambitie als het gaat om duurzaamheid. Zo moeten alle binnenlandse vluchten 'groen' zijn in 2030. Ook is het Centre for Zero Carbon Shipping opgericht, een initiatief van de Maersk foundation. Wereldwijd werken partners mee aan dit initiatief, waaronder de haven van Rotterdam.

Het Regional Business Development team Nordics & Baltics is in 2015 opgericht (naast LATAM en de Golf regio). Het team wil het MKB uit Nederland koppelen aan soortgelijke bedrijven in de Nordics & Baltics. Focus sectoren zijn bouw, life science en logistiek. Het ultieme doel van het team is het creëren van een gezonde planeet door een sterk Europa.

Na ons bezoek aan de Ambassade bezochten we By & Havn, verantwoordelijk voor de haven en stadsontwikkeling in Kopenhagen. Het bedrijf heeft publieke aandeelhouders: de stad Kopenhagen voor 95% en de Deense staat voor 5%. By & Havn verkoopt grond om te betalen voor duurzame infrastructuur en mobiliteit. Zo is inmiddels 20 miljard Deense Kroon geïnvesteerd in duurzame infrastructuur, onder andere de metro.

By & Havn ontwikkelt duurzame gebieden door een masterplan competitie te organiseren. De winnaar wordt op basis van kwaliteit en duurzaamheid gekozen door By & Havn, de stad Kopenhagen is adviseur in het proces en verzorgt het bestemmingsplan. By & Havn is verantwoordelijk voor alle infrastructuur in het gebied en parkeren (een belangrijke inkomstenbron). Het gebied moet voldoen aan DGNB (Deutsche Gesellschaft für Nachhaltiges Bauen (overgenomen door Denemarken)) PLATINUM en de gebouwen aan DGNB GOLD.

By & Havn is ook verantwoordelijk voor de haven in Kopenhagen, zij zijn deels eigenaar van de Copenhagen Malmö Port. De komende jaren wordt de containerterminal verplaatst naar een gebied verder buiten de stad, op de plek waar de terminal lag wordt een nieuwe wijk gebouwd 'Nordhaven'. De grond die vrijkomt bij deze ontwikkeling wordt gebruikt voor een nieuw aan te leggen gebied 'Lynetteholm'. Dit gebied zal tussen de 15.000 en 20.000 woningen krijgen en zal daarnaast als stormkering dienen. Zo'n 60 ha zal worden ontwikkeld als kustlandschap, onder andere voor recreatiedoeleinden.

We vervolgden de studiereis met een bezoek aan Maersk, een van de grootste logistiek dienstverleners ter wereld. Hier kregen we een inkijk in hun strategie voor de komende jaren om de klant van A-Z te bedienen. Dit houdt in dat zij o.a. een grote groei doormaken op het gebied van warehouses op alle plekken ter wereld. Zo wil Maersk uitbreiden naar ca. 800 warehouses in 2026. Ook zet Maersk erg in op duurzaamheid, interessant is dat door hun grote omvang, zij leveranciers kunnen 'dwingen' bepaalde duurzame materialen te leveren. Denk hierbij aan containers voor duurzaam staal. Door de druk die Maersk kan zetten, kunnen zij verandering brengen in de sector. Niet alleen vanuit het bedrijf zelf komt deze drang naar duurzaamheid: 2/3 van de top 200 klanten heeft zero carbon targets.

We sluiten de middag af met een bezoek aan Nordhaven, de nieuwe wijk ontwikkeld door By & Havn op de plek van de oude containerterminal. Daar krijgen we een rondleiding van het Deense Architectuur Museum. Een enthousiaste architectuur student leidde ons rond en had veel weetjes over de omgeving en panden.

Aan het einde van de dag bezochten we Copenhill, het afvalverwerkingsbedrijf dat deels een publieke functie heeft met onder andere een skipiste, looppaden en skybar. Het bedrijf kan jaarlijks 440.000 ton afval in schone energie omzetten. We gaan omhoog met de lift met uitzicht op de afvalverwerking en lopen via de looppaden, langs de skipiste, naar beneden.

We starten de vrijdag met een rondleiding door de containerterminal en de cruiseterminal van Copenhagen Malmö Port (CMP). Daarna krijgen we een presentatie over de haven. CMP is de gateway naar de Baltische Zee, 100 miljoen consumenten zijn via CMP te bereiken. De haven heeft de ambitie om CO2 neutraal te worden in 2025 en als doel de meest duurzame haven ter wereld te worden. Het concept internationaal samenwerken is hier volledig doorgevoerd. Zweden en Denen werken samen en spreken en schrijven in hun eigen taal. En het is handig om je hier aan te houden, want als Zweden Deens gaan praten, of andersom, wordt het lastig. Zo is het Zweedse woord voor ontbijt *frukost* en het Deense woord voor lunch *frokost*.

We sluiten de studiereis af met een bezoek aan Copenhagen Airport, de gateway tussen Scandinavië en de rest van de wereld. Het vliegveld is een van de snelst groeiende vliegvelden van Noord-Europa. Luchtvaart is een prioriteit voor de Deense overheid. In Denemarken wordt vliegen juist gestimuleerd. Er worden wel restricties gesteld, maar dit is met name op geluid en niet op het aantal vluchten. Duurzame luchtvaart is een belangrijk speerpunt voor Copenhagen Airport en de Deense overheid. Zo dient 100 procent van de binnenlandse vluchten duurzaam te zijn in 2030. Er wordt in 2025 een nieuwe belasting geïntroduceerd om dit doel te bereiken.

De les die we uit Kopenhagen meenemen is de focus op duurzaamheid en hoe dit op verschillende punten gestimuleerd kan worden. De drang naar duurzaamheid van de Denen komt in alles naar voren, wat het land ook een voorloper maakt op dit vlak. Ook samenwerking is een aspect dat op veel verschillende punten naar voren komt. Omdat Kopenhagen relatief klein is, kent men elkaar en zoekt men elkaar snel op. De samenwerking in de Øresund-regio is een bijzondere, waar grenzen zijn vervaagd en kwaliteiten vanuit twee nationaliteiten elkaar versterken.

